

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»

**Збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

ПОЛТАВА 2024

УДК 657

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції.
31 жовтня 2024 р., м. Полтава, / Полтавський державний аграрний університет.
Полтава: ПДАУ, 2024. 1508 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету: КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету: ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ДУБІНІНА МАРИНА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету

ЗАЙЦЕВ ЮРІЙ - д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ЗОЛЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

КОБСЛЄВА ТЕТЯНА – д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ХОМИН ПЕТРО – д.е.н., професор, професор кафедри обліку та аудиту Тернопільського національного університету ім. Івана Пулюя

АРАНЧІЙ ДМИТРО - к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, в.о. зав. кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

СКИБА ГАННА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Навчально-наукового Інституту управління, економіки та бізнесу «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

СТАМАТ ВІКТОРІЯ - к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу Миколаївського національного аграрного університету;

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

© Автори, 2024

© Кафедра обліку і оподаткування, 2024

© Полтавський державний аграрний університет, 2024

УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Вінницька область

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Вінницький навчально-науковий інститут економіки Західноукраїнського національного університету
Вінницький національний аграрний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету

Волинська область

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Луцький національний технічний університет

Дніпропетровська область

ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Дніпровський державний технічний університет
Дніпровський державний університет внутрішніх справ
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Криворізький національний університет
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Український державний університет науки і технологій
Університет митної справи та фінансів
Дніпропетровський науково-дослідний інститут судових експертиз

Житомирська область

*Поліський національний університет
Державний університет «Житомирська політехніка»*

Закарпатська область

Мукачівський державний університет

Запорізька область

ВСП «Фаховий коледж бізнесу та харчових технологій Запорізького національного університету»

Запорізький національний університет

Класичний приватний університет

Національний університет «Запорізька політехніка»

Івано-Франківська область

Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту Західноукраїнського національного університету

Івано-франківський фаховий коледж Львівського національного університету природокористування

Київська область

Білоцерківський національний аграрний університет

Вищий навчальний заклад «Університет «КРОК»

Державний податковий університет

Державний торговельно-економічний університет

Київський інститут інтелектуальної власності та права Національного університету "Одеська юридична академія"

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Національний транспортний університет

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Національний університет харчових технологій

ННЦ «Інститут аграрної економіки»

ПрАТ ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу

м. Кропивницький

Центральноукраїнський національний технічний університет

Львівська область

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»

Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональної академії управління персоналом»

Львівський національний університет імені Івана Франка

Львівський національний університет природокористування

Львівський торговельно-економічний університет

Національний університет «Львівська політехніка»

Миколаївська область

*Миколаївський національний аграрний університет
Чорноморський національний університет імені Петра Могили*

Одеська область

*Державна установа «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України»
Одеський національний економічний університет
Одеська державна академія будівництва та архітектури
Одеський національний університет ім. І. І. Мечнікова*

Полтавська область

*КП «Дитяча міська клінічна лікарня ПМР»
Кременчуцький національний університет ім. М. Остроградського
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
Полтавський державний аграрний університет
Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України
Філія «Полтаваагропромпродуктивність»*

Рівненська область

Національний університет водного господарства та природокористування

Сумська область

*Сумський державний університет
Сумський національний аграрний університет
ТОВ «Епіцентр» м. Суми*

Тернопільська область

*Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Бережанський агротехнічний інститут»
Донбаська державна машинобудівна академія
Західноукраїнський національний університет
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя*

Харківська область

*Відокремлений структурний підрозділ «Вовчанський фаховий коледж Державного біотехнологічного університету»
Державний біотехнологічний університет
Інститут тваринництва НААН України
Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу
Національна академія Національної гвардії України
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Національний фармацевтичний університет
ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія» ХНУ ім. В.Н. Каразіна,
Північно-Східний науковий центр НАН України і МОН України
ПрАТ ВНЗ «МАУП»
Український державний університет залізничного транспорту
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова*

*Харківський національний університет радіоелектроніки
Харківський соціально-економічний фаховий коледж*

 Херсонська область

Херсонський державний університет

 Хмельницька область

ВСП «Хмельницький торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету»

Університет економіки і підприємництва

Хмельницький національний університет

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Хмельницький район електричних мереж АТ «ХМЕЛЬНИЦЬКОБЛЕНЕРГО»

 Черкаська область

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Уманський національний університет садівництва

Черкаський державний технологічний університет

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

 Чернігівська область

Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

 Польща

Економіко-гуманітарний університет, м. Бельсько-Бяла, Польща

 Литва

Kaunas University of Technology

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА

Шановні учасники конференції

Життя не дає на жаль гарантій, але дає щодня можливості, і це дуже чудово. Тримайтесь подалі від негативних думок і наповнюйте серце позитивом.

Перемога обов'язково буде за нами
Бережіть себе, не Ігноруйте сирени, проходьте в укриття. Наші з Вами життя впливають на нашу перемогу. Нехай у ворога не виходить забирати їх!

Велика повага і вдячність всім, хто долучився до оборони нашої України! Це - організовані і терплячі, стійкі і нестримні, бажаючі відстоювати своє, не шкодуючи власних сил і здоров'я - патріоти нашої країни! Перемоги всім нам!

Любимо Україну **Її традиції, культуру і фольклор** **Дух, що живе у**
стібках вишиванки **У мові, у слові, у піснях...**

Щиро дякуємо всім Вам за участь у нашій конференції!

Наша боротьба триває, наша віра в краще непохитна!

З повагою Організаційний комітет!!

Інституційні аспекти досягнення цілей сталого розвитку, бухгалтерські рішення, новаторські ідеї та реальний досвід їх реалізації, штучний інтелект, тайм-менеджмент та управлінські дослідження – всі ці питання об'єднали науковців України, що долучилися до VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін».

Захід, організований кафедрою обліку і оподаткування ПДАУ, відбувся 31 жовтня 2024 року в режимі онлайн за такими тематичними напрямками:

1. Економіка та управління підприємствами на мікро- та макрорівні.
2. Соціальна економіка й економічна політика держави.
3. Облік, аналіз і контроль в умовах глобальних змін.
4. Фінанси, банківська справа та податкова політика держави.
5. Сучасний маркетинг: стан і перспективи розвитку.
6. Менеджмент і бізнес-адміністрування.
7. Менеджмент і публічне управління: проблеми та перспективи.
8. Туризм і готельно-ресторанна справа.
9. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців обліково-економічного профілю.

Приємно відзначити, що цього року було зареєстровано понад 700 учасників і надіслано 521 тезу із шістдесяти закладів вищої освіти України та від стейкхолдерів. Модераторами зустрічі були завідувачка кафедри обліку і оподаткування професорка Наталія Канцедаль, професорка кафедри Ольга Лега та доцент кафедри Роман Ліпський.

З вітальним словом конференцію відкрили перша проректорка Полтавського державного аграрного університету професорка Валентина Аранчій і декан факультету обліку та фінансів к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Олександр Безкровний.

Вітальні слова наживо та на електронну адресу надійшли від наших колег, серед них:

Гнатишин Людмила Богданівна, д. е. н., професорка, завідувачка кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування;

Прокопишин Оксана Степанівна, к. е. н., доцентка, доцентка кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування;

Дубініна Марина Вікторівна, д. е. н., професорка, завідувачка кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету;

Стамат Вікторія Михайлівна, к. е. н., доцентка, доцентка кафедри менеджменту та маркетингу Миколаївського національного аграрного університету;

Славкова Олена Павлівна, д. е. н., професорка, завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету;

Зоря Олексій Петрович, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного

університету;

Перерва Петро Григорович, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «ХПІ» (м. Харків);

Сук Петро Леонідович, д. е. н., професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»;

Куліш Інна Михайлівна, к. н. з держ. упр., старша наукова співробітниця відділу регіональної екологічної політики та природокористування Державної установи «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долишнього НАН України».

Зауважимо, що щороку все більший інтерес до подібних заходів спостерігається з боку зовнішніх стейкхолдерів. Тож дякуємо за участь **Нездойминозі Олені Євгеніївні**, к. е. н, доцентці, практикуючому бухгалтеру, та **Пилипенко Наталії Миколаївні**, к. н. з держ. упр., начальниці управління обслуговування розпорядників коштів та інших клієнтів Головного управління Державної казначейської служби України в Полтавській області, **Масляк Наталії Григорівні**, головному бухгалтеру ТОВ «Оржицький молокозавод».

У межах відведеного для роботи конференції регламенту було заслухано доповіді таких учасників, як-от:

Борисенко Вікторія В'ячеславівна – «Економічна маркетинг-менеджерська поведінка поколінь X, Y та Z: передумови та чинники формування» (науковий керівник – Чеботарьов В. А., д. е. н., професор кафедри економіки і маркетингу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»);

Ляшик Олександр – «Інституційна роль обліку у досягненні цілей скорочення нерівності» (наукова керівниця – Канцедал Н. А., к. е. н., доцентка, завідувачка кафедри обліку і оподаткування ПДАУ);

Остапенко Вадим Олексійович – «Управлінська діагностика на підприємствах» (науковий керівник – Заїка С. О. к. е. н, доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування Державного біотехнологічного університету);

Лазаренко Анастасія Володимирівна – «Розвиток технологій тайм-менеджменту» (наукова керівниця – Стамат В. М., к. е. н., доцентка кафедри менеджменту та маркетингу Миколаївського національного аграрного університету);

Татарець Карина – «Досвід реалізації грантів студентською молоддю: як перетворити ідею на дієвий проєкт» (науковий керівник – Ліпський Р. В., к. е. н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування ПДАУ);

Голуб Тетяна – «Соціальні мережі як ринок збуту»; **Ромаш Дар'я** – «Використання штучного інтелекту у наукових дослідженнях» (наукова керівниця – Лега О. В., к. е. н., доцентка, професорка кафедри обліку і оподаткування ПДАУ).

Широкий спектр питань, винесених на обговорення, викликав жвавий інтерес учасників конференції, переважна більшість спікерів доповнила свої доповіді змістовними презентаціями.

Колектив кафедри обліку і оподаткування ПДАУ висловлює вдячність усім співорганізаторам, учасникам і представникам наукової спільноти, що попри складний для України час, обтяжений війною та її наслідками, знаходять змогу для наукової творчості, публічного обговорення та висвітлення результатів наукової діяльності!

Окрема подяка Збройним силам України за можливість провадити наукову й освітню діяльність на теренах Полтавщини та за її межами! Слава Україні!

АЛЕКСЕЄНКО ЛЮДМИЛА, д.е.н., професор,
професор кафедри управління та адміністрування,
*Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту
Західноукраїнського національного університету, м. Івано-Франківськ*
СМОЛЕНЮК РУСЛАН, к.е.н., доцент,
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький

ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ІНТЕГРАЦІЇ НЕІНВАЗИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Розвиток електронної комерції у ЄС призводить до зростання обсягів імпорту, що вимагає впровадження інновацій у митні процеси. Маріана Маццукато вважає, що спочатку державні інвестиції можуть каталізувати інновації й залучати приватні інвестиції в різних секторах, що особливо важливо в країнах, де компанії мало інвестують у наукові дослідження й розробки [1]. Інтеграція інноваційних технологій та методів аналізу даних у роботу митних органів дозволяє ефективніше реагувати на нові виклики, сприяючи підвищенню безпеки та збереженню економічної стабільності ЄС.

Спільнота європейських досліджень та інновацій у сфері безпеки (Community for European Research and Innovation for Security, CERIS) особливу увагу приділяє інноваціям й технологіям, які фінансує ЄС, для боротьби з відмиванням грошей, контрабандою через поштові служби, фінансовим шахрайством, обходом санкцій та експортного контролю. Сфера безпеки електронної комерції та боротьби з незаконними транзакціями через кордони ЄС стосується митних і правоохоронних органів (DG HOME), операторів доставки та поштових служб, представників бізнесу, промислових асоціацій, а також представників відповідних служб Єврокомісії та агентств ЄС.

У 2023 році в ЄС було імпортовано 2,3 млрд товарів вартістю не більше 150 євро, загальна вартість яких склала 28 млрд євро. Це становить близько 1% від загальної вартості імпорту в ЄС у 2023 році, причому близько 80% товарів надійшло з Китаю. За прогнозами, у 2024 році до кінця року в ЄС буде імпортовано приблизно 4 млрд посилок [2]. Це зростання обсягів імпорту створює виклики для митних органів ЄС. Вважаємо, що домінування Китаю як головного джерела імпорту до ЄС підкреслює важливість адаптації митних процедур до нових реалій глобальних ланцюгів постачання.

Боротьба з незаконними транзакціями вимагає посиленого співробітництва між країнами-членами ЄС та іншими міжнародними партнерами [3]. Ініціативи, подібні до CERIS, забезпечують платформу для обміну знаннями та інноваціями, що сприяє узгодженню дій у галузі безпеки та митного контролю. Підтримка досліджень, фінансованих ЄС, сприяє гармонізації стандартів безпеки та інноваційного підходу серед країн-членів. Така співпраця дозволяє митним органам ефективніше обмінюватися інформацією та координувати дії у боротьбі зі злочинними організаціями, що діють на міжнародному рівні.

Традиційні загрози, такі як контрабанда наркотиків і сигарет, все ще залишаються актуальними для митних служб, але з глобалізацією і розвитком

технологій з'являються нові загрози. Масштабування незаконного обігу археологічних артефактів та обходження санкцій стали важливими викликами для сучасних митних органів. Для боротьби з цими явищами необхідні сучасні технології виявлення і моніторингу. Новітні технології, зокрема штучний інтелект та блокчейн, можуть забезпечити кращий моніторинг транзакцій і відстеження нелегальних товарів, що сприятиме підвищенню ефективності митного контролю.

Технологічні інновації відіграють важливу роль у боротьбі з контрабандою: Розвиток аналітики великих даних (Big Data) і технологій штучного інтелекту дає змогу митним органам ефективніше виявляти аномалії в товарах і фінансових операціях. Застосування інноваційних технологій дозволяє автоматизувати процеси, зменшуючи ризик людських помилок і пришвидшуючи перевірки. Зауважимо, що сканери з штучним інтелектом можуть виявляти приховані предмети без затримок у роботі митниці.

Сучасні злочинні угруповання адаптуються до нових умов, використовуючи криптовалюти, що робить їх діяльність більш прихованою і складною для відстеження. Тому інвестиції в інновації та новітні технології є необхідними для державних регуляторів для протидії незаконній діяльності. Це включає в себе розвиток систем виявлення фінансових махінацій і прихованих товарів, що використовують передові алгоритми аналізу даних.

CERIS є важливим кроком у впровадженні інноваційних рішень для підвищення безпеки електронної комерції та ефективної боротьби з незаконними транзакціями в умовах зростаючих обсягів імпорту. Це актуально для України у контексті формування безпекового простору та нормативно-правових рамок [4]. По-перше, використання інноваційних сканерів і сенсорів, здатних неінвазивно виявляти загрози, є важливим кроком у модернізації митного контролю та забезпеченні безпеки в логістичних центрах і поштових службах. Ці технології дозволяють пришвидшити перевірку великої кількості вантажів і посилок без зупинки робочих процесів, що є критично важливим для підтримки економічної ефективності та безпеки.

По-друге, проривні моделі аналізу даних (штучний інтелект, алгоритми машинного навчання) дозволяють митним і правоохоронним органам автоматично виявляти підозрілі транзакції [5]. Це особливо важливо для протидії відмиванню грошей і фінансовим шахрайствам, оскільки такі моделі можуть швидко обробляти великі обсяги інформації, що неможливо зробити вручну.

По-третє, перехід до цифрових митних систем (використання мюонів, штучного інтелекту) дозволить швидше та точніше контролювати потоки товарів, зменшуючи затримки на кордонах і підвищуючи ефективність боротьби з контрабандою.

Підсумовуючи зазначимо, що в умовах збільшення обсягів імпортованих товарів важливо оптимізувати процеси обробки та аналізу даних. Інформаційне забезпечення інтеграції таких рішень, як автоматизовані системи ризик-менеджменту, дозволить пришвидшити процес перевірки та зменшити ризики

незаконних операцій. Інноваційні рішення сприятимуть не лише підвищенню безпеки, а й підтримці конкурентоспроможності європейського ринку в умовах глобалізації.

Список використаних джерел:

1. Mariana Mazzucato. Policy with a Purpose. September 2024. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2024/09/policy-with-a-purpose-mazzucato>
2. E-commerce security and countering illicit transactions. 19 July 2024. URL: https://home-affairs.ec.europa.eu/news/e-commerce-security-and-countering-illicit-transactions-2024-07-19_en
3. European Research Area Conference 2024: A vision for the future of research and innovation in Europe. URL: <https://vetenskapallmanhet.se/2024/09/european-research-area-conference-2024-a-vision-for-the-future-of-research-and-innovation-in-europe/>
4. Specific support for Ukrainian research and innovation. URL: <https://horizon-europe.org.ua/en/about-he/support-for-ukraine/>
5. Jennifer Baker. Tech and the new mandate, Europe's AI opportunities and challenges. 08-10-2024. <https://www.euractiv.com/section/artificial-intelligence/news/tech-and-the-new-mandate-europes-ai-opportunities-and-challenges/>

Наукове видання

«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»

*Збірник матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної
конференції*

31 жовтня 2024 р.

м. Полтава

Відповідальна за випуск, головний редактор:

ЛЕГА ОЛЬГА, к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і
оподаткування

Комп'ютерна верстка:

ЛЕГА ОЛЬГА, к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і
оподаткування

*Матеріали представлені в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей. Всі матеріали перевірено на оригінальність тексту на онлайн сервісах пошуку плагіату. До публікації приймалися тези, в яких відсоток авторського тексту становить не менше 65 %.

